Adviesaanvraag college aan dagelijks bestuur

Invullen door directie:

Onderwerp adviesaanvraag:	Advies over definitief ontwerp Sarphatistraat Noord en Alexanderplein
Portefeuille:	Verkeer en vervoer en luchtkwaliteit
Directie:	Ruimte en Economie
Datum behandeling staf WH	10 juni 2024
Datum adviesaanvraag:	25 maart 2024
Deadline ontvangst advies:	14 mei 2024
Advies mailen naar:	w.schipper@amsterdam.nl
Meegestuurde stukken:	1. *Concept Definitief Ontwerp Sarphatistraat Noord en Alexanderplein dd 18-03-2024* 2. *Concept Beplantingsplan Sarphatistraat Noord en Alexanderplein dd 18-03-2024* 3. *Concept Ontwerptoelichting DO Sarphatistraat Noord en Alexanderplein dd 27-03-2024* 4. *Concept Resultaten consultatie VO Sarphatistraat Noord en Alexanderplein, maart 2024*

Heeft er consultatie vooraf plaatsgevonden?

Ja, zie bijgevoegd document in bijlage 4.

- De participatie over het voorlopig ontwerp (VO) duurde van 28 september t/m 12 oktober 2023. Gedurende deze periode konden bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden per mail, telefonisch of 'live' reageren op het VO. Het Voorlopig Ontwerp was te zien en downloadbaar op de gemeentelijke website van het project.
- Medio september is een bewonersbrief verstuurd aan bewoners en ondernemers rond de Sarphatistraat Noord en het Alexanderplein, en een deel van de Mauritskade en oud-Oost. Hierin stond een toelichting op het plan voor de herinrichting van de Sarphatistraat Noord en het Alexanderplein met de fasering, een link naar een enquête op de projectwebsite en een uitnodiging voor een informatiebijeenkomst op 5 oktober 2023. De bijeenkomst is bezocht door circa 35 bewoners en ondernemers uit de buurt. De enquête op de website is door 52 mensen ingevuld, waarvan 62% bewoner is van de Sarphatistraat. De overige respondenten wonen in de buurt, gebruiken de route en/of werken in de straat. Daarnaast zijn er 8 reacties per mail ontvangen.
- Het ontwerp is ook besproken met enkele ondernemers in het gebied: Artis, café De Groene Olifant, het tankstation bij de Hoogte Kadijk en de supermarkt.
- Er is in januari 2024 een schouw georganiseerd voor geïnteresseerde bewoners over het beplantingsplan. Hier namen 4 bewoners aan deel.
- De Fietsersbond is positief over het voornemen om dit deel van de Sarphatistraat ook fietsstraat te maken. Liever zou de Fietsersbond zien dat deze nog wat breder zou worden dan 4,50 meter en voorzien van zogenaamde 'vergevingsgezinde banden'. De oversteek voor fietsers over het Alexanderplein tussen Plantage Middenlaan en Mauritskade kan qua belijning duidelijker en markering kan op een enkele plek aangepast. De Fietsersbond is niet enthousiast over schuine nietjes voor fietsparkeren op het trottoir langs de gevelzijde en ziet dan liever Tulip rekken of parallel aan de weg geplaatste nietjes. Ze vragen om voldoende parkeerplekken voor fietsen met afwijkende maten, zoals bakfietsen. Om auto's te weren op het bredere fietspad langs de groenstrook gaat de Fietsersbond akkoord met een paaltje aan het begin van het pad.
- Reizigersadviesraad (RAR)/ROVER legde hoofdzakelijk de focus op een goede looproute tussen de nieuwe haltes van lijn 14-19 en de halte van lijn 7 voor overstappers.
- De Voetgangersvereniging Nederland (VVNL) heeft aangegeven te willen reageren op het definitief ontwerp (DO). Het DO is aan hen gestuurd, de reactie volgt.

- Cliëntenbelang vraagt vooral aandacht voor de toegankelijkheid en goede routes en geleidelijnen naar de haltes, ook als dit de projectgrens overschrijdt. En ook voor de algemene toegankelijkheid van de stoep en het looppad via de Muiderpoort. Idealiter worden alle voetpaden in en rond het projectgebied opnieuw bestraat, zodat ze weer goed begaanbaar zijn voor alle gebruikers. Voor fietsparkeren hebben Tulip rekken de voorkeur, omdat rond nietjes fietsen vaker uitsteken. Halfverharding voor het wandelpad in de groenstrook is niet ideaal, maar daarbinnen is Padvast inderdaad de beste keuze. Er wordt voorgesteld de zebra en kanalisatiestrepen naar de halte Hoogte Kadijk om te draaien en op de Sarphatistraat zelf een extra voetgangersoversteek te maken naar de groenstrook. Bij de nachtbushaltes zijn ook zebra's gewenst en volledige toegankelijkheid.
- De werkgroep Verkeerslichten Amsterdam heeft op 30 januari 2024 het ontwerp beoordeeld, specifiek de kruisingen op de Mauritskade en bij de Zeeburgerstraat. Zij adviseren de locatie van de abri's op de nieuwe halte Mauritskade stad in goed af te stemmen op de zichtlijnen naar de verkeerslichten en de fietsoversteek bij deze nieuwe halte nog wat anders vorm te geven. Voor de herinrichting zullen enkele meldlussen en masten verplaatst moeten worden.
- Het Beheertoetsoverleg is akkoord gegaan met het concept-definitief ontwerp. Voor akkoord op het fietspad in betonplaten wordt verwezen naar V&OR Stedelijk Beheer. Het beplantingsplan (zie bijlage 2) is in vervolgoverleg nader afgestemd met de groenbeheerder van V&OR en Stadswerken en akkoord bevonden. Het beheer- en onderhoud van het groen wordt door deze partijen verzorgd, met uitzondering van het gedeelte van de groenstrook waar Artis voornemens is het beheer over te nemen.
- Het Toetsteam Openbare Ruimte en Mobiliteit is op hoofdlijnen positief over het concept-definitief ontwerp vanwege de grote verbeteringen voor OV, fiets en voetganger. Naast advies over aanpassingen in de detaillering en markering op enkele locaties, oordeelt het Toetsteam negatief over: 1) de voorgestelde locatie voor de nachtbushalte stad-uit, die ten koste gaat van loopruimte op het naastgelegen trottoir en 2) de toepassing van prefab betonplaten voor het fietspad op de Sarphatistraat als alternatief voor rood asfalt. Dit is niet conform het Handboek Puccini. Het Toetsteam raadt aan nader onderzoek te doen naar de ligging van de boomwortels en een alternatieve passende opsluitband voor een fietspad in tegels (30x30 cm) te zoeken.

Invullen door stadsdeel:

Stadsdeel:	Centrum
Procesbegeleider:	…
Datum weekstart:	26 maart 2024
Datum stadsdeelcommissie:	9 april en 23 2024
Datum dagelijks bestuur:	14 mei 2024

Adviesvraag college van burgemeester & wethouders: *Formuleer hier de vraag aan het stadsdeel*
De wethouder (of het college) vraagt advies aan het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum over het definitief ontwerp voor de herinrichting van de Sarphatistraat Noord en Alexanderplein. **Aanleiding** Op 1 november 2022 heeft het college van B en W de Nota van Uitgangspunten (NvU) voor de herinrichting van de Sarpahtistraat Noord (tussen Alexanderplein en Hoogte Kadijk) inclusief het Alexanderplein vastgesteld en een voorbereidingsbudget beschikbaar gesteld voor de uitwerking van het ontwerp. In oktober 2023 is consultatie gehouden over het

Voorlopig Ontwerp (VO), waarna dit verder is uitgewerkt tot concept Definitief Ontwerp (DO). In bijlage 1 is het concept DO opgenomen, in bijlage 2 het concept beplantingsplan, in bijlage 3 de concept ontwerptoelichting en in bijlage 4 het consultatieverslag.

Hoofdlijnen van het definitief ontwerp zijn:

- De fietsstraat vanuit het aangrenzende deel van de Sarphatistraat wordt doorgetrokken over de kruising Alexanderplein tot aan de Hoogte Kadijk. De fietsstraat wordt 4,50 meter breed. Het voetpad langs de gevelzijde (langs de kazerne) kan hierdoor op delen circa een meter breder worden.
- Het fietspad stad-in vanaf de Hoogte Kadijk wordt verbreed van 2,0 meter naar circa 2,70 meter. Het aanliggend voetpad wordt verplaatst naar de groenstrook en wordt een halfverhard toegankelijk recreatief pad.
- De toegankelijkheid, betrouwbaarheid en doorstroming van het openbaar vervoer wordt verbeterd door het toegankelijk maken en verplaatsen van de tramhaltes. De haltes voor lijn 7 komen tegenover elkaar aan de oostzijde van de kruising, ter hoogte van de Muiderpoort De haltes voor de lijnen 14 en 19 worden verplaatst naar de Mauritskade, bij de verkeerslichten voor het Koninklijk Instituut voor de Tropen.
- De verkeersveiligheid op de kruising Alexanderplein wordt verbeterd. Door het verplaatsen van de haltes ontstaat op en rond de kruising meer overzicht en ruimte om de voorrang te verduidelijken. De maximale snelheid op de kruising is per 8 december 2023 al verlaagd naar 30 km/u.
- Er komt meer ruimte voor voetgangers, toegankelijke oversteekplaatsen en goede looproutes naar het OV, onder andere via de Muiderpoort.
- De groene trambaan op de Sarphatistraat blijft behouden, evenals de bomenrij langs het fietspad en het hondenlosloopgebied. Om het ontwerp uit te voeren dienen 2 bomen te worden gekapt en 1 verplaatst.
- Onderzocht is of met beperkte ingrepen de biodiversiteit in het gebied vergroot kan worden. Met Artis is overleg gaande om in een deel van de groenstrook een voedseltuin aan te leggen, waar vrijwilligers van Artis het onderhoud verzorgen. Hiertoe moet een overeenkomst worden opgesteld met Artis. Mocht dit niet (tijdig) lukken, wordt gras ingezaaid naast het wandelpad, conform huidige situatie.
- Voor de nachtbus N87 komt er een toegankelijke halte 'stad-in' op de huidige plek van de tramhalte van lijn 14-19 naast de Muiderpoort. De halte 'stad-uit' komt op de Mauritskade. De bus halteert daar op de rijweg, net voorbij de tramhalte. Het fietspad verschuift, maar houdt dezelfde breedte. Na advies van het Toetsteam is de halte beter ingepast in het ontwerp. De stoep wordt nu plaatselijk versmald naar 1,90 meter in plaats van 1,25 meter, en loopt snel uit naar 2,40 tot uiteindelijk 3,00 meter.

Nadere uitwerking fietspad 'stad-in' langs lindebomen

In de Nota van Uitgangspunten is als uitgangspunt opgenomen dat het fietspad op de Sarphatistraat van Hoogte Kadijk naar Alexanderplein verbreed wordt van 2,00 naar 3,00 meter en wordt uitgevoerd in rood asfalt, met behoud van de rij lindebomen langs het fietspad. Na de consultatie van de buurt en belangenorganisaties over het Voorlopig Ontwerp (VO) is eind oktober 2023 de rapportage van de Boom Effect Analyse opgeleverd. Indien het fietspad conform VO in asfalt uitgevoerd zou worden, zou dit nadelige gevolgen voor de bomen hebben vanwege de verwachte hoge ligging van het wortelpakket onder de stoep en de dikte van een asfaltverharding met benodigd funderingspakket. Dit geldt ook als een smaller asfaltpad wordt aangelegd (circa 2,70 m).

Diverse varianten zijn bekeken, waarbij een fietspad in rode betontegels van 30x30 cm of een fietspad in rode prefab-betonplaten als opties overbleven. Een fietspad in tegels kent echter diverse nadelen, met name dat het niet comfortabel is voor fietsers en de tegels gaan

scheef liggen door gebruik en wortelopdruk. Aangezien de Sarphatistraat onderdeel is van Plusnet Fiets en een van de doelstellingen van de Binnenring is een comfortabele fietsroute te maken, is een tegelpad hier niet wenselijk. De optie betonplaten komt niet voor in het handboek Puccini. Het Toetsteam is daarom niet akkoord met deze oplossing en heeft aangeraden nader onderzoek te doen naar de ligging van het wortelpakket en technische maatregelen. Wortelonderzoek bij de bomen dit voorjaar zal uitsluitsel geven over de mogelijkheden voor een tegelpad en wat beste oplossing is voor een breder fietspad op deze plek. Uiteindelijk moet de wegbeheerder Stedelijk Beheer Wegen akkoord gaan met de voorgestelde oplossing.

Nadere uitwerking nachtbushalte Mauritskade
In de huidige situatie is de halte Alexanderplein een gecombineerde tram-/nachtbushalte voor tramlijn 14 en 19 en de nachtbus N87. In de nieuwe situatie zijn de tramhalteperrons op de Mauritskade langer (62 meter) en toegankelijk, dus hoger en breder, waardoor een tegemoetkomende nachtbus en tram elkaar niet kunnen passeren op de trambaan. Voor de nachtbus zijn daarom in de NvU aparte haltes op de Mauritskade voorzien. Dit is ook besproken in de consultatie over het VO met buurtbewoners en belangengroepen.

Bij nadere uitwerking tot definitief ontwerp blijkt een toegankelijke nachtbushalte 'stad-in' niet inpasbaar op de Mauritskade voor de kruising, zonder grote ingrepen aan de weg of de verkeersregelinstallatie. De halte 'stad-in' blijft daarom naast de Muiderpoort. Hier is te weinig ruimte voor nog een toegankelijke bushalte 'stad-uit'. Deze komt daarom op de Mauritskade, net voorbij de tramhalte. Het fietspad wordt hiervoor opgeschoven, waardoor het voetpad smaller wordt. Door de bushalte 1,50 meter breed te maken, en bij de middendeur toegankelijk, wordt het voetpad over een lengte van circa 5 meter 1,90 breed, waarna het weer uitloopt tot 2,40 meter breed.

<u>Vervolg</u>
Definitieve vaststelling van het ontwerp en het beschikbaar stellen van het uitvoeringsbudget vindt plaats door het college, naar verwachting op 25 juni 2024. Vervolgens vindt verdere uitwerking plaats van het ontwerp in een contract, voorbereiding van de spoorbestelling bij het GVB en wordt het BLVC plan verder uitgewerkt. Na het uitvoeringsbesluit wordt het verkeersbesluit gepubliceerd en de omgevingsvergunning kap aangevraagd.

Start uitvoering is voorzien in het najaar van 2025, gelijktijdig met de werkzaamheden in de Czaar Peterstraat (ook Binnenring) als tram 7 tijdelijk buiten gebruik genomen is. Liander en Waternet voeren tijdens de herinrichting eveneens werkzaamheden uit, mogelijk vindt een deel van deze werkzaamheden vanaf medio 2025 plaats. Dit is afhankelijk van de uiteindelijke fasering die wordt afgesproken met de werk-met-werk partijen. Naar verwachting is het werk eind 2026 gereed.

Parallel aan deze adviesaanvraag wordt het definitief ontwerp voor de herinrichting van de Sarphatistraat Noord en Alexanderplein voor advies voorgelegd aan het dagelijks bestuur van stadsdeel Oost, vanwege de aanleg van nieuwe tramhaltes en de nachtbushalte op de Mauritskade, en de impact van de werkzaamheden op de bereikbaarheid en het verkeer.

Suggestie dagelijks bestuur aan stadsdeelcommissie:
Het dagelijks bestuur kan hier aan de stadsdeelcommissie suggesties doen t.a.v. het advies

Het DB adviseert positief over het ontwerp voor de herinrichting van de Sarphatistraat Noord en het Alexanderplein. Zij heeft hierbij kennisgenomen van de reacties vanuit de

omgeving en andere belanghebbenden die zijn uitgewerkt in het consultatieverslag.

Het DB is blij met de extra ruimte voor fietsers en voetgangers en de verbetering van het overzicht op het Alexanderplein en daarmee de verkeersveiligheid. Met het doortrekken van de fietsstraat op de Sarphatistraat wordt weer een groot stuk van de Binnenring gerealiseerd. Het is jammer dat het niet mogelijk is om een breder fietspad 'stad-in', van Hoogte Kadijk tot het Alexanderplein, uit te voeren in asfalt. Het DB wil graag haar voorkeur uitspreken voor een fietspad in betonplaten en verzoekt om haar te informeren over de resultaten van het onderzoek. Hoewel niet volgens de Puccini methode zijn de voordelen van betonplaten ten opzichte van een fietspad in 30x30 tegels overtuigend. Voor een steeds drukker wordend fietspad, onderdeel van de Plusnet Fiets en van de Binnenring, is het van belang dat fietsers comfortabel kunnen doorrijden. Een tegelpad gaat snel ongelijkheden vertonen en heeft meer onderhoud nodig. Bovendien vindt het DB het belangrijk dat de lindebomen in goede conditie blijven.

Het DB is verheugd over de samenwerking met Artis in de groenstrook langs de Plantage Muidergracht. Een voedseltuin voor de dieren, waarbij vrijwilligers van Artis het onderhoud doen, is een mooie aanwinst voor de hele buurt. Het DB is positief over het beplantingsplan. Zij ondersteunt het aanbrengen van meer groen en verhoging van de biodiversiteit. Dit komt de leefkwaliteit in de buurt ten goede.

Het DB onderschrijft het belang van het behoud van de nachtbushalte. De locatie voor de halte 'stad-in' op de huidige plek heeft ook de voorkeur van het DB. Zij is positief over het nieuwe profiel op de Mauritskade. Het DB onderschrijft het belang van voldoende doorloopbreedte op de stoep en is verheugd dat een iets smallere maar toegankelijke halte gemaakt kan worden, met behoud van voldoende doorloopruimte.

Het DB heeft begrip voor de druk op de financiën, maar spreekt de wens uit dat de halte en kruising Hoogte Kadijk ook aangepakt wordt. Zo niet nu, dan op een later moment.

Advies stadsdeelcommissie:
Advies van de stadsdeelcommissie aan het dagelijks bestuur

De stadsdeelcommissie heeft kennis genomen van het definitief ontwerp en adviseert niet aanvullend. De stadsdeelcommissie is op 23 april aanvullend geïnformeerd dat het fietspad langs de bomen in de Sarphatistraat toch in asfalt kan worden uitgevoerd.

Advies dagelijks bestuur:
Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders

Het DB adviseert positief over het ontwerp voor de herinrichting van de Sarphatistraat Noord en het Alexanderplein. Zij heeft hierbij kennisgenomen van de reacties vanuit de omgeving en andere belanghebbenden die zijn uitgewerkt in het consultatieverslag.

Het DB is blij met de extra ruimte voor fietsers en voetgangers en de verbetering van het overzicht op het Alexanderplein en daarmee de verkeersveiligheid. Met het doortrekken van de fietsstraat op de Sarphatistraat wordt weer een groot stuk van de Binnenring gerealiseerd. Het DB is blij dat na onderzoek recent is gebleken dat een breder fietspad 'stad-in', van Hoogte Kadijk tot het Alexanderplein, onder voorwaarden toch uitgevoerd kan worden in asfalt, terwijl de lindebomen in goede conditie blijven. Voor een Plusnet Fiets route, onderdeel van de Binnenring, is het van belang dat fietsers comfortabel kunnen doorrijden.
Het DB is verheugd over de samenwerking met Artis in de groenstrook langs de Plantage Muidergracht. Een voedseltuin voor de dieren, waarbij vrijwilligers van Artis het onderhoud

doen, is een mooie aanwinst voor de hele buurt. Het DB is positief over het beplantingsplan. Zij ondersteunt het aanbrengen van meer groen en verhoging van de biodiversiteit. Dit komt de leefkwaliteit in de buurt ten goede.

Het DB onderschrijft het belang van het behoud van de nachtbushalte. De locatie voor de halte 'stad-in' op de huidige plek heeft ook de voorkeur van het DB. Zij is positief over het nieuwe profiel op de Mauritskade. Het DB onderschrijft het belang van voldoende doorloopbreedte op de stoep en is verheugd dat een iets smallere maar toegankelijke halte gemaakt kan worden, met behoud van voldoende doorloopruimte.

Het DB heeft begrip voor de druk op de financiën, maar spreekt de wens uit dat de halte en kruising Hoogte Kadijk ook aangepakt wordt. Zo niet nu, dan op een later moment.